

СПРАВА «М.С. ПРОТИ СЛОВАЧЧИНИ ТА УКРАЇНИ» (CASE OF M.S. v. SLOVAKIA AND UKRAINE)

(заява № 17189/11)

Стислий виклад рішення від 11 червня 2020 року

У 2010 році після виїзду з Афганістану у зв'язку з існуванням загрози життю заявник проживав протягом трьох місяців в Україні. У вересні 2010 року заявник, не маючи документів, що посвідчують особу, перетнув кордон України зі Словаччиною, де був затриманий і згодом видворений до України.

У жовтні 2010 року під час перебування заявника у пункті тимчасового тримання прикордонної служби у м. Чоп Закарпатський окружний адміністративний суд постановив видворити заявника за межі України із затриманням його до видворення у зв'язку з незаконним в'їздом до України, а також незаконним перетином кордону зі Словаччиною. Згідно з твердженнями заявника йому не було відомо про розгляд справи, тому він не оскаржив рішення до апеляційного суду.

У лютому 2011 року заявник подав заяву про надання йому статусу біженця в Україні, зазначаючи про існування загрози його життю у разі повернення до Афганістану. Заявнику було відмовлено у наданні такого статусу і в березні 2011 року його видворили до Афганістану.

До Європейського суду з прав людини (далі — Європейський суд) заявник скаржився за статтями 3 та 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) на позбавлення словацькими органами влади можливості просити притулок і повернення до України, де йому загрожувало примусове видворення до Афганістану; за пунктом 2 статті 5 Конвенції на неповідомлення його про підстави затримання у Словаччині після перетину кордону з Україною; за статтями 3 та 13 Конвенції на неналежні умови тримання під вартою в Україні та повернення його до Афганістану за відсутності здійснення належної оцінки небезпеки, яка загрожувала йому у зв'язку з цим; за пунктом 1 статті 5 Конвенції на тримання його під вартою в Україні і проведення депортації неналежним чином, а також за пунктами 2 і 4 статті 5 Конвенції на неповідомлення зрозумілою для нього мовою про підстави його затримання в Україні та неможливість оскаржити постанову про своє затримання. Крім того, заявник скаржився за статтею 34 Конвенції на перешкоджання йому подати до Європейського суду заяву про застосування тимчасового заходу в результаті відмови українських органів влади представнику НУО у доступі до нього.

Розглянувши скаргу заявника до Словаччини за статтею 3 та 13 Конвенції, Європейський суд дійшов висновку, що версія заявника щодо його взаємодії зі словацькими органами влади є нечіткою на відміну від поданих до Суду словацькими органами влади документів, які підтверджуються іншими аспектами справи. Європейський суд відхилив частину заяви за статтею 3 Конвенції як явно необґрунтовану та за статтею 13 Конвенції як несумісну з положеннями Конвенції за критерієм *ratione materiae* відповідно до підпункту «а» пункту 3 і пункту 4 статті 35 Конвенції.

Щодо скарги заявника до Словаччини за пунктом 2 статті 5 Конвенції Європейський суд вказав, що заявник знав про свій незаконний в'їзд до Словаччини і фактичні підстави свого затримання. Крім того, враховуючи короткий строк перебування заявника на території Словаччини та контекст його видворення, Європейський суд дійшов висновку, що повідомленої заявнику інформації було достатньо. Європейський суд відхилив цю частину заяви як явно необґрунтовану відповідно до підпункту «а» пункту 3 і пункту 4 статті 35 Конвенції.

Стосовно скарг заявника до України за статтями 3 та 13 Конвенції Європейський суд вказав, що заявник не надав детального опису умов тримання його під вартою у м. Чоп, та відхилив цю скаргу відповідно до підпункту «а» пункту 3 і пункту 4 статті 35 Конвенції як явно необґрунтовану. Європейський суд констатував порушення процесуального аспекту статті 3 Конвенції у зв'язку з непроведінням українськими органами влади належної перевірки тверджень заявника про існування загрози жорстокого поводження з ним у разі повернення до Афганістану, викладених у його заяві про надання статусу біженця.

Скаргу заявника до України за пунктом 1 статті 5 Конвенції Європейський суд відхилив як явно необґрунтовану відповідно до підпункту «а» пункту 3 і пункту 4 статті 35 Конвенції, зазначивши, що національний суд, врахувавши обставини справи заявника, дійшов висновку про необхідність його тримання під вартою, а процедура видворення була проведена ретельно.

Розглянувши скарги заявника до України за пунктами 2 та 4 статті 5 Конвенції, Європейський суд зазначив, що у постанові національного суду про видворення і затримання заявника відсутня інформація про участь у провадженні перекладача чи захисника. Також ніщо не свідчило про роз'яснення заявнику його прав зрозумілою для нього мовою. Європейський суд констатував порушення пунктів 2 та 4 статті 5 Конвенції.

Крім того, стосовно стверджуваного порушення Україною статті 34 Конвенції Європейський суд вказав, що скарга заявника не підтверджується жодними доказами і викладена у доволі нечітких формулюваннях, та дійшов висновку, що Україна виконала свої зобов'язання за статтею 34 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

«1. *Оголошує* неприйнятними скарги проти Словаччини;

2. *Оголошує* прийнятними скарги проти України за статтями 3 та 13 Конвенції у зв'язку з поверненням заявника до Афганістану, а також за пунктами 2 та 4 статті 5 Конвенції, а решту скарг у заяві проти України — неприйнятними;

3. *Постановляє*, що Україною було порушено процесуальний аспект статті 3 Конвенції у зв'язку з неналежним розглядом українськими органами влади тверджень заявника про страх стати жертвою переслідування в Афганістані перед його повернення туди;

4. *Постановляє*, що немає необхідності розглядати окремо скаргу заявника проти України за статтею 13 Конвенції у поєднанні зі статтею 3 Конвенції;

5. *Постановляє*, що Україною було порушено пункти 2 та 4 статті 5 Конвенції;

6. *Постановляє*, що Україна виконала свої зобов'язання за статтею 34 Конвенції;

7. *Постановляє*, що:

(а) упродовж трьох місяців з дати, коли це рішення набуде статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції Україна повинна сплатити заявнику 2 300 (дві тисячі триста) євро та додаткового суму будь-якого податку, що може нараховуватись, в якості відшкодування моральної шкоди;

(б) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;

8. *Відхиляє* решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції».